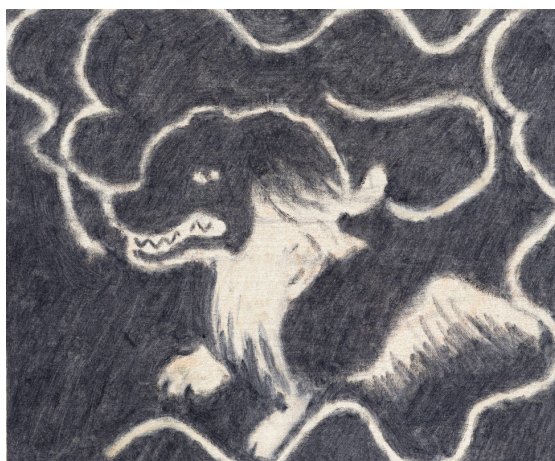

Bort med tassarna

Viktor Kopp och Marcus Matt biter ifrån med en finstämd duett på Cecilia Hillström Gallery.

Av Frans Josef Petersson 13.06.23 Kritik

Marcus Matt, *Dog's Dream*, 30 x 36,5, olja på duk, 2022.

Har ni märkt att samtidskonsten blivit alltmer konservativ? Är du same eller afro-svensk ska du göra konst om det, och är du målare ska du arbeta figurativt eller abstrakt, absolut inte båda. Vad blir nästa steg? Kvinnokonst av kvinnor, arbetarkonst av arbetare eller Sverigekonst av svenskar? Representationskravet är ett sluttande plan mot undergången, en lömsk regeringsform i det biopolitiska undantagstillståndets pseudo-auktoritära globala regim.

Marcus Matt, Viktor Kopp

Cecilia Hillström Gallery, Stockholm
13 maj – 17 juni 2023

I den kontexten blir Viktor Kopp och Marcus Matts utställning på Cecilia Hillström Gallery ett milt «fuck you, I won't do what you tell me» mot konstlivets alla trista politruker och byråkrater. I sin lilla målning *Dog's Dream* (2020) har Matt med torr pensel drivit en grå-svart kulör så att de utelämnade delarna bildar konturerna av en chihuahua som visar tänderna. Runt om syns fluffiga konturer

som pekar tillbaka mot djurets mjuka päls. Det ser ut som ett moln som plötsligt blir en hund, därefter en drake... Jag tolkar bilden som ett argsint morr mot de som bara kan hantera konsten genom att förvandla den till en oförarglig liten knähund. «Hands off!»

Det roliga med *Dog's Dream* – målningens humoristiska poäng – är att det är en negativ bild, vilket svarar mot hundens plötsliga helomvändning: från oförargligt kräk till livsfarligt vilddjur. Vän eller fiende? Det kan gå på bråkdelen av en sekund. Djuret följer sin egen logik som vi inte alltid förstår, och samma sak kan sägas om konsten. Visste Matt själv att det skulle bli en hund? Kanske, men han vill nog att det ska se ut som om motivet har vuxit fram ur en process där tanke och hand fått vandra fritt.

Utställningen är full av sådana kvicka vändningar och visuella ekon, vilket gör att den känns full av liv trots en stillsam, nästan flegmatisk grundton. Båda konstnärerna är utbildade vid Konsthögskolan i Malmö, men Kopp har varit verksam sedan tidigt 2000-tal, medan Matt gick ut skolan 2017. Båda tar måleriet på största allvar, ändå blir utställningen aldrig högstämd. Kopp kan plötsligt go crazy och göra en tuggummi-rosa målning eller kapa en av sina dukar i toppen, medan Matt roar sig med att på ett oförutsägbart vis kasta sig mellan olikartade motiv och referenser.

Vid mitt besök blir jag sittande en lång stund på trappan till det nedsänkta gallerirummet. På en fristående vägg hänger Kopps *Dörr och linje* (2023), den största målningen i utställningen, bredvid Matts *Hermes* (2023), som likt alla hans målningar på galleriet är gjord på en liten, näst intill kvadratisk duk. Precis som i *Dog's Dream* har han gått på ytan med varsam hand och sparat ut motivet: fem stjärnor, en i varje hörn och en i mitten, lite som en stiliserad stjärnbild som i en inverterad gest fått anpassa sig efter dukens format, snarare än tvärtom.

Viktor Kopp, *Dörr och linje*, olja på duk, 160 x 170 cm, 2023.

Men det är framför allt Kopps målning som fångar min uppmärksamhet. Eftersom väggen den hänger på står placerad mot ett fönsterparti så skapas ett motljus som han plockar upp i en bild av en ljus dörr som svävar i ett mörker. Man tänker på nattliga strövtåg och eviga återkomster; minnen av ett enklare liv, rikt på mening och innehåll, som vi alla bär inom oss. Vid närmare påsikt består målningen av två sammanfogade dukar där skarven i botten antyder en rumslighet: vägg, golv, tröskel. Vad jag först tolkade som en nattlig scen skulle lika gärna kunna utspela sig på dagen. Bilden skulle då föreställa en dörröppning och solljuset utanför det rum vi befinner oss i, som i kontrast upplevs som mörkare än det «egentligen» är.

Men det viktiga är förstås inte vad målningen föreställer, utan att den är en visuell paradox som inte låter oss vila i en enda tolkning. Är det dag eller natt, bottenlös rymd eller avgränsat rum? Både och. Det finurliga är att Kopp rör hem poängen – som i strikt mening gäller alla bilder – genom att klyva duken i två delar på samma sätt som bilden för in en klyvning i betraktaren. Han har lagt på färgen fläckvis, som en fransk sekelskiftesmålare, vilket får ytan att vibrera. Det är som ett yxhugg som klyver min skalle och lämnar mig i ett skakat, mer receptivt tillstånd.

Viktor Kopp & Marcus Matt, installationsvy, Cecilia Hillström Gallery.

När jag reser mig och går mot mitten av rummet så inser jag att alla verken hänger på en horisontlinje över de fyra väggarna. Jag kommer att tänka på hur den franske filosofen Jean-Luc Nancy påpekade att en av våra äldsta beskrivningar av hur en bild fungerar finns i Mosebokens skapelseberättelse där Gud i ett slag skiljer himmel från jord, land från hav och dag från natt. Det är (i stora drag) detsamma som när en konstnär sätter ett streck på ett papper, delar upp ytan och skapar ett rum som kan fyllas med något nytt. Med den väsentliga skillnaden att om naturens

ordning i den kristna traditionen är absolut, så spränger bildkonsten de eviga sambanden mellan hur något är och hur det ser ut. Det vill säga: redan med en enkel klyvning för konsten in ett tvivel eller en ambivalens i det vi ser.

I foajén hänger en äldre målning av Kopp som egentligen inte är en del av utställningen, men som jag inte kan låta bli att tolka programmatiskt: till skillnad från de rena färgklangerna inne i utställningen – där varje målning bygger på en eller två dominerande bildelement och kulörer – så består den av ett virrvarr av ljusa färgnyanser som med lätt hand har målats eller tillåtits rinna över ytan. Den perceptiva (eller den som känner till Kopps måleri från 2010-talet) kan ana konturerna av ett «A» bakom färglagren.

Viktor Kopp, A, 198 x 132 cm, olja på duk, 2015.

Jag börjar tänka att målningen har dykt upp på galleriet som en tillfällig gäst från en parallell verklighet där man enbart får måla bokstäver. I protest mot detta «bokstavstrogn» krav om transparens och läsbarhet har parallell-världs-Kopp dolt ett «A» bakom ett sammelsurium av färger som inte direkt bryter mot reglerna, men förskjuter dem för att skapa ett större manöverutrymme. Målningens kan på så vis ses som ett tecken för något som just påbörjats och i det läget bevarar ett maximalt antal

möjligheter som ännu inte realiserats – det vill säga, ett varken- eller som utställningen sträcker ut i tiden och låter oss träda in i och bli en del av. Det är därför det känns så friskt att gå runt på galleriet: det är öppet, ljust, fritt och ledigt!

Om dagens konservatism har kommit till ytan efter årtal av politisk riktningsslöshet, så tycks denna i sin tur ger upphov till ett *ersatz*-krav om att varje konstverk ska erbjuda ett surrogat i form av en total analys av sin egen ideologiska situation. Det är inte bara orealistiskt, utan främjar en konst som vet allt utan att kunna något, som har alla svaren men inte är nyfiken nog att ställa frågor. I min fantasi skulle utställningar istället vara som denna: individer som går samman, för en dialog, testar och försöker hitta lösningar utifrån ett grundläggande förtroende för konsten. Vi må famla i ett bottenlöst mörker, men utanför lyser solen, varmt och skönt.

Viktor Kopp & Marcus Matt, installationsvy,
Cecilia Hillström Gallery.

Marcus Matt, Viktor Kopp

Cecilia Hillström Gallery, Stockholm
13 maj – 17 juni 2023
